

בעזרה שי"ת

גלי מסכתא

הוכן ע"י ת"ח א' מיקירי ירושלים והופץ על ידי כולל עיון הדף
עיקר כללי מסקנת הסוגיות [ומקורות]

מיועד לאלו שלמדו הסוגיא לתועלת חזרה מקוצרת ושינון

מסכת בכורות

כללים לשימוש

[] = מקור או טעם הדבר
() = הוספת פרט או תוספת ביאור
להל' = להלכה (כמובן לא למעשה)
מדאו' = מדאורייתא
לרש"י = שיטת רש"י כשתוס' חולקין - עי' בספר סיכומי גפ"ת את שיטת תוס' (וגם לעיקרי החידושים שבתוס')

בפעם הראשונה כדאי לדקדק מאד בדברי הסיכום כדי לתפוס מלא המובן לאור מה שלמדת בפנים הגמרא, ואח"כ לחזור בקלות הרבה פעמים שיהיו מחודדין בפיך.

נא להכניס השמטות החשובות בעיניך

נא להעיר הערות

כל הזכויות שמורות

תש"ס

כתובת להערות :

גפ"ת, רח' חזון איש 36

פעיה"ק ירושלים תובב"א

טל : 571-2016 (02)

פ"ט מעשר בהמה

גמ' נג. - נד :

אפי' לר"ע דאין מביאין בכור ומעשר בהמה מחו"ל להקרב [והבאתם שמה וכו' ואת מעשרותיכם - כמעשר דגן] מ"מ קדוש - נאכל במומו
בזה"ז אין מעשר בהמה [הו"א - גזרה משום יתום (רש"י - דלא בקיאי, שאר פסולים), משום תקלה בשהייה ולא מטילין מומין בעדרו - דלא יהא שכיח תמים לביהמ"ק ב"ב]
קדשים קלים לריה"ג לא נכנסים לדיר [יהיה קודש - ולא כבר קדוש]
אין מעשרין מחדש על ישן [עשר תעשר וכו' שנה שנה - היקש למעשר דגן]
כבשים ועזים מתעשרים זה על זה [וצאן - מין א', רבא - פירט בקר וצאן אבל צאן וצאן כן]
ולא צאן ובקר [הו"א ק"ו מחדש וישן], העשירי - עשירי לזה ולזה, היקש לדגן]
תורמין רק מין על מינו [חלב ליצהר חלב לתירוש, תירוש ודגן או חטים ושעורים מק"ו דהם כלאים זב"ז, ותרומה דרבנן תקנו כעין דאו', אביי - ראשיתם - לכל דגן ודגן]

רש"י נג: - נד.

מקדישין קדשים הקדש עילוי - לרש"י - יתן לבדק הבית כפי טובת הנאה שיתן לו ע"מ שיתננה לבן בתו כהן
לרש"י - כלאי זרעים של דגן ודגן דרבנן

גמ' נד: - נה:

צירוף למעשר - ט"ז מיל [תעבורנה הצאן ע"י מונה - שליטת עין של רועה]
אמצע מצרף ל"ב מיל - רב - בהמות באמצע שמשלים הצדדים ל"י לחייכם בגורן אחר
שמואל - רועה באמצע, או בהמה א' או צרכיו באמצע - הרועה מצרפם ["מונה"]
ר"מ - הירדן מפסיק [לר' אמי - דלא מיקרבן זל"ז, ר' יוחנן - והירדן יגבול אותו (לר"י ב"ב, אבל לא לרשב"י דירדן מא"י)]
ר' יוחנן - מיריחו ולמטה
{ ירדן שיוורד מדן; זכרותיה דירדן מערת פמיס, זכרותא דדם כבד, זכרותא דמיא פרת;
פרת הוא הנהר היוצא מעדן, מימיו פרים ורבים }

רש"י נה:

נדות בעו מקוה מים חיים דהוו ספק זבות
רש"י - ל"ק - סתירה בשמואל אי נהרות מתרבים מכיפיה או מגשם
ל"ב - לאבוה דשמואל מותר לטבול בנהרות באמצע חורף, לשמואל - רק פרת בתשרי

גמ' נה: - נז.

לקוח ומתנה פטור [בכור בניך כן תעשה לצאנך - כבניך (עשייה שייך במעשר)]
חוק מקונה עובר במעי אמו ומחוסר זמן (דלא כר"ש בן יהודה) [תעשה - בשעה שראויין להתעשר]
אביי - אין אתנן מזונה ישראלית [ג"ש תועבה מעריות - דלא תפסי קידושין]
אין לא יחלל זרעו בזונה כותית [לאו זרעו]
שותפין פטורין [יהיה לך (אם אינו ענין לבכור)] אבל תפיסת הבית חייב [יהיה]
פטור מקלבון רק כשהכספים עדיין בתפיסת הבית [רש"י - נכסים במקום אביהן]
רב ענן, ר' אלעזר - יורשים שחלקו גדיים כנגד גדיים, ט' כנגד ט' חייבין במעשר בהמה [יש ברירה - ירושה ולא לקוחות] ואפי' חזרו ונשתתפו [הדרא תפיסת הבית]
ור"נ ור' יוחנן חולקין אפי' גדיים כנגד תיישים, ט' כנגד י' [אין ברירה - לקוחות, שותפין; דומיא דבנך - בברור לך (רש"י - שנולד ברשותך)]

רש"י נו:

קלבון להכרע, לחילוף

לרב ענן מברר הכנגד הכלב והשאר מותרים לגבוה בדשוו להדדי -
לרש"י - כ"א יש חבר בחלק השותף

גמ' נז. - נח:

פטורין ממעשר: חיה, כלאים, נדמה, טריפה, יוצא דופן (חוץ מלר' יהושע כר"ש), מחוסר זמן (חוץ מר"ש בר"י), יתום מלידה [תחת תחת מקדשים, טרפה - כל אשר יעבור] אבל רובע, נרבע, מוקצה, נעבד, אתנן, מחיר כלב מתעשרין [משחתם בהם (ערוה וע"ז) - מום בה משא"כ מעשר דמום כשר] לר"ש בן יהודה בשם ר"ש - לא טומטום ואנדרוגינוס [בריה בפנ"ע - ולא זכר או נקבה ודאי] ר"א בר"י בשם ר' יהושע - רק כלאים וטריפה לא (ור"ע בשמו חולק)

ר' יהושע - עור אמו קיים אינו יתום [מלבישו וכאלו אמו קיימת]

{ רבי - במקומנו חזרת עם ס' ריבוא קלפים בבית המסס, ארז וביצת בר יוכני גדולים }

ג' גרונות להיות טבל מדרבנן (אבל מצטרפין זב"ז)

ר"ע - ט"ו יום קודם הרגלים

בן עזאי - כ"ט אדר (לעולם אדר חסר), א' סיון [שלא יגמרו הבהמות קודם יו"ט],

כ"ט אב [אלול בפנ"ע ויום א' קודם להיכר]

ר' אלעזר ור"ש - א' ניסן [שתי שבתות לפני הרגל], א' סיון,

כ"ט אלול [א' תשרי הוי ר"ה - צובע, היכר יום א' בין חדש לישן]

ר"ה למעשר - ר"מ - א' אלול, ר"א ור"ש - א' תשרי, בן עזאי - אלול בפנ"ע [ספק כר"מ או כר"ש]

רבא - וכוונס ה' מאב, ה' מאלול, ה' מתשרי לדיר והעשירי אלול

רש"י נח:

רש"י - מנאן רבוצין או עומדין אין איסור לא יבקר

גמ' נח: - סא.

יוצאות מהדיר לקראת אמן [יעבור ולא שיעבירוהו, גזרה משום לקוח ויתום]

בלי סיקרא או שבט, מנאן רבוצין או עומדים מהני [העשירי קדש מ"מ]

קפץ א' מן המנויין - כולם פטורין, מן המעושרין - כולם נאכלים במומן

לר' יוסי בר"י עשרה ונטל א' - קדוש [כאבא אלעזר בן גומל - תרומת מעשר ניטלת באומד ובמחשבה

וכן מעשר ואתקיש למעשר בהמה (רש"י - עשר תעשר)]

וחכמים חולקין [העשירי]

לא קרא עשירי - קדוש [יהיה קדש מ"מ], רב הונא בר סחורה - ואפי' קוראו "אחד"

רבא - נשתיר עשירי בדיר - קדוש מאליו

רבא - מנין הראוי פטור [יעבור ולא שכבר עבר בראוי]

אפי' ספק מנין הראוי (ספק לאיזה פתח יצאו השאר)

היה ט"ו - כולם נכנסין לדיר והעודפין מצטרפין לגורן אחר (ל"ב דרש"י - חייב להכניסן בכדי שיחול על כולם איסור שחיטה ומכירה משהגיע לגורן)

יצאו ב' בב"א - מנאן 1-2, ואל"ה 9, 10 " מקולקלין (רש"י - י"מ י' מעשר וי"א שלמים;

רש"י - שניהם נאכלין במומן - דטעה כ"כ כשטעה בשמיני או קודם; דנתכוין למנותן יחד גרע טפי (חולין);

רש"י בתוס' - ספק אם נעשין כאחד ע"י שמנאן א';

רש"י כת"י - דמו כאחד ולא מבריר העשירי להיות קדוש מאליו)

ט' וי' או י' וי"א בב"א = מעורבין (תלוי אי "9", "10", "11")

עירוב מעשר ושלמים - ר"ש - יקריבו כשלמים לחומרא

רבנן - ירעו [אין מביאין חזה ושוק לבית הפסול], בזה"ז ימותו [תקלה]

7 - 8 - 9 - 10 - 10 שלשתן מקודשין [וכל מעשר בקר וצאן - ודוקא 9, 11 דסמוך]

ט' נאכל במומו [תמורה רק לאחר שהעשירי קדוש], י' מעשר,
י"א שלמים [אם מן הבקר]
לר' אלעזר בר"ש - דוקא 7 - 8 - 9 - 10 [בעי טעות מיוחדת ולא ב' טעיות, אין בהמה
עושה ב' תמורות]
ר"י - ואינו עושה תמורה [תמורה לתמורה], ור"מ חולק [נקרב אינו תמורה]

7 - 8 - 10 - 10 - 10 - ט' נאכל במומו,
ר"ש בן יהודה בשם ר"ש - חולין א"כ נעקר שם "מעשר" מעשירי [כי"א]
רבנן - א"צ נעקר [אינו נקרב, עדיין לא איברר עשירי]
י"א חולין א"כ נעקר שם עשירי או יצא בב"א לרבא ורב כהנא
[רש"י כת"י - מגו דחל, קידושין נא. - דמעשר אית' בטעות]

לרבי "אחד עשר" לאו עקירה כשיש לו הרבה בהמות [זה עישור ראשון], וריבר"י חולק
מנאן זוגות - רב מארי - הזוג "10" קדושים (ומנאן למפרע קדוש ד10 פרסאה קרו "חד")
רב כהנא - הבהמה 10 קדוש חוץ מנפק ממילא בזוגות דאז הולכין אף בתר מנין שלו
שליח שטעה בי"א אינו קדוש [לתקוני שדרתיך]
טעה בט' - לר' פפי קדוש [יכול לאכול במומו], לר"פ אינו קדוש [לתקוני שדרתיך]

רש"י נח: - ס:

במחשבה - לרש"י - נותן עיניו בצד זה או "ב' לוגין שעתיד להפריש" וא"צ מעשה הפרשה
לרש"י כת"י - 8 - 9 - 9 - 10 לא עקר שם עשירי, וכ"ש 8 - 9 - 11 - 10 לא נעקר

הדרן עלך מסכת בכורות